

Överenskommelse - Mentorskap till Startstödmottagare

Från och med _____ (datum för beslut om stöd) och tre år framåt kommer jag (namn)-

_____

Att vara mentor för (namn) _____

Jag förbinder mig att förmedla samisk kunskap genom att:

- Regelbundet träffas för kunskapsutbyte/-överföring
- Så långt det är möjligt använda samiska språket
- Delta i Sametingets mentorsprogram (träffar etc.) angående samisk traditionell kunskap.

Innehållet i mentorsprogrammet kan vara:

- Det samiska landskapet – natur och kulturmiljön. Hur har landskapet använts och varför. Namn och benämningar på platser som har viktig betydelse.
- Renens terminologi som kön, ålder, färg, horn, egenskaper etc. samt hjordens olika sammansättningar
- Årstider med olika väder och vindförhållanden som gör att människa och djur betar sig olika samt göromål som är årstidsbundna eller styrs av naturen.
- Samisk hushållning som slaktterminologi, annan matförling från fågel, fisk, bär, växter/örter
- Kombinationsnäringar som jakt, fiske, slöjd etc.
- Kunskaper om och berättelser knutna till markerna och olika platser, släktskapssystemet etc.
- Användningen av samiska språket/samisk terminologi

_____
Ort och datum

_____
Underskrift kunskapsöverförare

_____
Telnr:

_____
e-post:

_____
Underskrift kunskapsinhämtare

_____
Telnr:

_____
e-post:

Obligatorisk bilaga som ska skickas in i samband med ansökan om startstöd.

Vad innebär det att var mentor till en adept?

En mentor är någon med erfarenhet och kunskap inom ett särskilt område som är intresserad av att dela med sig och fungera som rådgivare och förebild. Adepten i sin tur vill utveckla sina kunskaper både på det personliga planet men även professionellt, inom sitt yrke. Det skall alltså vara ett ömsesidigt utbyte där man samtalar och utvecklas tillsammans.

Traditionell samisk kunskap

I samiska sammanhang är mentorskap inget nytt utan kunskap och traditioner har i alla tider förmedlats muntligt och förvärvats genom att se, lära samt göra. Den traditionella kunskapen innefattar olika förhållningssätt hur man brukar djur och natur och vilka hänsyn som måste tas. Samiska normer och sedvanor är centrala och kunskapen förmedlas muntligt. Kunskapsöverföringen sker på plats, mitt i verksamheten och med helhetsperspektiv på den omgivande miljön. Ett exempel är att när man talar om renen och dess beteende måste man även ha kunskap om den omgivande naturens förutsättningar som terräng, växtlighet och passager, vädrets påverkan etc.

Den samiska kulturen är integrerad med de samiska näringarna och går inte att särskilja. Därför är kunskaper om kompletterande näringar som fiske, jakt och slöjd också viktiga samt kunnande om samisk mathushållning, samiska traditioner och berättelser samt släktförhållanden väsentliga - kort sagt det som definierar det samiska samhället som samiskt.

Centralt i den samiska kulturen är språket och samiskan är anpassad för att precist och med få ord beskriva t.ex. natur- och väderförhållanden och olika djur och dess beteende. Samiska är ett vitalt och levande språk, i synnerhet i det praktiska renskötselarbetet.

Att leva och arbeta som renskötare innebär att man valt en traditionell livsstil och kultur utifrån samiskt synsätt men som skall synkroniseras med det omgivande samhället och dess utveckling.

Mentor/kunskapsöverförare inom traditionell samisk kunskap

Samiska förfäders upparbetade kunskaper har utvecklats genom strategier och levnadssätt som i sin tur säkerställt en hållbar framtid. Att föra traditionell kunskap vidare från tid och rum medför att den kan fortsätta att användas av nya generationer och säkrat det samiska synsättet på djur, natur och kultur.

Traditionellt i den samiska kulturen har kunskaper överförts från äldre till yngre, liksom andra urfolk världen över. Grunden för vår styrka ligger i lärandet av vår kultur. Det är därför viktigt att synliggöra och stärka mentorns/kunskapsöverförarens roll som överförare av den traditionella kunskapen.

Det är Sametingets förhoppning att den genuina kunskapen om samisk kultur, näringar och levnadssätt på detta vis kan överföras och leva vidare.